

İşverenin Şirket İçi İnceleme Kapsamında Çalışanın İş Telefonu Dolaşım Kayıt Verilerini İşlemesinin Sözleşmenin 8. Maddesini İhlal Edip Etmediği

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi

Guyvan/Ukrayna Kararı

(Başvuru no. 46704/16)

06 Kasım 2025

İrem ÇELİK¹

ORCID: 0000-0002-6926-1087

GİRİŞ

Başvuru, işverenin şirket içi inceleme kapsamında başvurucuya tahsis edilen iş cep telefonuna ait verileri işlemesi ve bu yolla topladığı veriler hakkında başvurucuya bilgi vermeyi reddederek AIHS'nin 8. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

OLAYLAR

Başvurucu 1958 doğumlu olup Poltava'da yaşamaktadır.

Hükümet, Adalet Bakanlığı Temsilcisi Bayan M. Sokorenko tarafından temsil edilmiştir.

Olayların özeti şöyledir:

Başvurucunun hem iş amaçlı hem de özel görüşmeler için kullandığı bir cep telefonu bulunmaktadır. Başvurucunun belirttiği üzere, bu telefon numarasını 2002 yılından beri özel numarası olarak kullanmış ancak daha sonra bu numara işvereni olan P. şirketi tarafından ödenen mesleki cep telefonu numarası haline gelmiştir.

7 Kasım 2003 tarihinde P. şirketi ile mobil telefon operatörü, mobil hizmetlerin sunumuna ilişkin bir sözleşme akdetmiştir. Sözleşme, diğer hizmetlerin yanı sıra başvurucunun telefonuna ilişkin mobil hizmetleri de kapsamaktadır.

P. şirketinin 1 Kasım 2005 tarihli 402 sayılı talimatına göre söz konusu telefon numarası, iş amaçlarıyla başvurucuya şahsen tahsis edilmiş olarak listelenmiştir.

¹ Çev. Arş. Gör. İstanbul Gedik Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı.

6 Mayıs 2010 tarihinde P. şirketi, mobil hizmetlerin kullanımına limit getirilmesine ilişkin 142 sayılı talimatı yayımlamıştır. Bu talimata ekli Ek 1 uyarınca başvurusunun iş telefonu üzerinden iş amaçlı kullanımı aylık 300 Ukrayna grivnası (ilgili dönemde yaklaşık 30 Euro) limiti ile sınırlandırılmıştır. Talimata ekli Ek 3'te, hangi telefon haberleşmelerinin iş ile ilgili sayılacağı ve bu nedenle belirlenen limit dahilinde işveren tarafından karşılanacağı düzenlenmiştir. Talimatta özellikle, uluslararası dolaşım ücretlerinin işveren tarafından yalnızca söz konusu numarayı kullanan kişinin resmi görev seyahatinde bulunması halinde karşılanacağı belirtilmiştir. Aksi halde uluslararası dolaşım hizmetlerinin bedeli ile limitin aşılması nedeniyle doğan haberleşme giderleri çalışanın ücretinden kesilecektir.

Şubat 2015'te, başvurusunun telefon faturalarının, personel devam çizelgesine göre işyerinde bulunduğu dönemlerde iş telefonunda uluslararası dolaşım hizmetlerini kullandığını göstermesi üzerine bir iç soruşturma başlatılmıştır.

P. şirketi 6 ve 26 Şubat 2015 tarihlerinde mobil telefon operatöründen, 1 Ocak 2014 ile 31 Ocak 2015 tarihleri arasında başvurusunun cep telefonundan yapılan ilgili aramalara dair ayrıntılı bilgileri ve bu süre içinde telefonda dolaşım hizmetlerinin kullanıldığı ülkelerin belirtilmesini talep etmiştir. Operatör, istenen bilgileri sağlamış olup bu bilgiler, haberleşmelere ilişkin şu ayrıntıları içermiştir: haberleşmenin tarih ve saati, haberleşmenin gelen mi giden mi olduğu, dolaşım hizmeti için kullanılan yabancı telefon şirketi, dolaşım hizmetinin kullanıldığı ülke, başvurusunun cep telefonu ile haberleşmenin yapıldığı veya başvurusunun cep telefonuna yönelik haberleşmenin yapıldığı telefon numarası, haberleşmenin sesli arama mı kısa mesaj mı olduğu ve aramaların süresi.

P. şirketi 11 Eylül 2015 tarihinde Poltava Şehir Polis Müdürlüğü nezdinde başvuru hakkında suç duyurusunda bulunmuştur. Bu yargılama, tarafların AİHM önündeki yargılamada görüş alışverişinde bulunduğu tarihte derdesttir. Başvurucuya göre P. şirketinin kendisi hakkında suç duyurusunda bulunduğunu, AİHM önündeki yargılamada Hükümet tarafından sunulan görüşlerden öğrenmiştir. Başvurucu, bu ceza sürecinden ilk kez Haziran 2023'te haberdar olduğunu belirtmiştir.

Başvurucu Eylül 2015'te Poltava Leninsky Bölge Mahkemesi nezdinde P. şirketi aleyhine dava açmıştır. Başvurucu, işverenin kendisine ilişkin kişisel nitelikte bilgi topladığından ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nu ihlal edecek şekilde bu yolla topladığı verilere erişim talebini reddettiğinden şikayet etmiştir. Başvurusunun talebi üzerine mahkeme, tazminata ilişkin talebi incelememiştir. Yine başvurusunun talebi üzerine mahkeme, mobil telefon operatörünü yargılamaya üçüncü kişi olarak dahil etmiştir. Başvurucu, P. şirketinin kişisel verilerini toplama ve işleme eylemlerinin hukuka aykırı olduğunun tespitine ve davalının mobil telefon operatöründen ve çalışma arkadaşlarından elde ettiği kişisel verilerine ilişkin bilgileri kendisine vermesine karar verilmesini talep etmiştir.

Başvurucunun iş sözleşmesi, 29 Ekim 2015 tarihinde, geçerli bir neden olmaksızın işyerinde bulunmama nedeniyle feshedilmiştir.

İlk derece mahkemesi 16 Aralık 2015 tarihinde başvurucunun taleplerini reddetmiştir. Mahkeme, başvurucunun kullandığı telefon numarasının P. şirketine ait olduğunu ve bu numaranın sahibi olarak P. şirketinin mobil telefon operatöründen sunulan hizmetlere ilişkin ayrıntılı bilgi isteme ve bu bilgileri edinme hakkına sahip olduğunu tespit etmiştir. Uluslararası dolaşım hizmetlerine ilişkin bilgilerin, bir çalışanın işyerindeki varlığını doğrulamak amacıyla talep edildiğini ve dolayısıyla iş ilişkilerine ilişkin olduğunu belirtmiştir. Mahkeme, P. şirketinin başvurucunun kişisel verilerini topladığına dair bir emare bulunmadığı sonucuna varmış ve aksine yöndeki iddiaları reddetmiştir.

Poltava Bölge Mahkemesi 26 Ocak 2016 tarihinde ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır. İlk derece mahkemesinin tespitlerine katılmış ve başvurucunun, uluslararası dolaşım hizmeti kullanımının iş ile ilgili olmadığına, zira bu hizmetlerin bedelini işverenine iade etmek zorunda kaldığına ilişkin argümanını eleştirel biçimde değerlendirmiştir. Mahkeme, başvurucunun kullandığı dolaşım hizmetlerine ilişkin bilgilerin edinilmesinin amacının ne katlanılan masrafların iadesini sağlamak ne de başvurucunun tatilde nerede bulunduğunu veya kimlerle haberleştiğini belirlemek olduğunu, aksine çalışma saatleri içinde işyerinde bulunup bulunmadığını ortaya koymak olduğunu vurgulamıştır.

Hukuk ve Ceza Yüksek İhtisas Mahkemesi, 14 Nisan 2016 tarihinde alt derece mahkemelerinin kararlarını onamış ve başvurucunun iş telefonunda kullanılan uluslararası dolaşım hizmetlerine ilişkin bilgilerin başvurucunun kişisel verisi niteliğinde olmadığını teyit etmiştir.

İLGİLİ HUKUKİ ÇERÇEVE

I. ANAYASA

Anayasa'nın ilgili hükümleri şöyledir:

Madde 32

“Kimse, Ukrayna Anayasası'nda öngörülen haller dışında, kişisel ve aile hayatına müdahaleye tabi tutulamaz.

Bir kişinin rızası olmaksızın, kendisine ilişkin gizli nitelikteki bilgilerin toplanmasına, saklanmasına, kullanılmasına ve yayılmasına izin verilmez; ancak bu, kanunla belirlenen hallerde ve yalnızca ulusal güvenlik, ekonomik refah ve insan hakları menfaatleri doğrultusunda mümkündür ...”

Madde 34

“... Herkes, seçtiği sözlü, yazılı veya diğer yollarla bilgileri serbestçe toplama, saklama, kullanma ve yayma hakkına sahiptir.

Bu hakların kullanılması, ulusal güvenlik, ülkesel bütünlük veya kamu düzeni menfaatleri doğrultusunda, kargaşaların veya suçların önlenmesi, nüfusun sağlığının, diğer kişilerin itibarının veya haklarının korunması, gizlilik içinde edinilen bilgilerin

ifşasının önlenmesi ya da yargının otoritesi ve tarafsızlığının desteklenmesi amacıyla kanunla sınırlandırılabilir.”

II. 2010 TARİHLİ KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU

Kişisel verilerin toplanması ve işlenmesi, 2010 tarihli Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile ayrıca düzenlenmiştir. Kanun’un 2. maddesi uyarınca “kişisel veri”, “kimliği belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişiye ilişkin bilgi”yi kapsamaktadır. 5. madde, kişisel verilerin kanunla veya ilgili kişi tarafından gizli nitelikte olarak belirlenebileceğini öngörmektedir. 6. ve 14. maddeler, ilgili kişinin rızası olmaksızın kişisel verilerin açıklanmasına, kanunda öngörülen hallerde ve ulusal güvenlik, ekonomik refah veya insan hakları menfaatleri doğrultusunda izin vermektedir. İlgili kişinin kimliğinin belirlenmesine imkan veren bir biçimde verilerin, hukuka uygun bir amaçla haklı gösterilebilecek sürenin ötesinde işlenmesi yasaktır. Somut olayda ulusal mahkemelerce atfı yapılan Kanun’un 7. maddesinin 2. fıkrasının 2. bendi, kişisel verilerin işlenmesi yasağına ilişkin istisnalardan birini düzenlemekte olup işlemenin, “yeterli bir koruma düzeyinin sağlanması koşuluyla, kanuna uygun olarak çalışma ilişkileri alanında bir veri sorumlusunun görevlerini yerine getirmesi için gerekli olması” haline ilişkindir. Kanun’un 22. maddesi uyarınca, kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevzuata uyulmasının sağlanmasından İnsan Hakları Parlamento Komiseri ile mahkemeler sorumludur.

III. UKRAYNA ANAYASA MAHKEMESİ’NİN 20 OCAK 2012 TARİHLİ KARARI

Anayasa Mahkemesi, 20 Ocak 2012 tarihli kararında, Anayasa’nın 32. ve 34. maddelerinin kapsam ve anlamını açıklığa kavuşturmuştur.

Mahkeme, özel ve aile hayatına ilişkin tüm bilgilerin gizli nitelikte olduğunu, ancak kamu görevlilerinin görevlerini yerine getirmesine ilişkin bilgilerin bu kapsamda olmadığını belirtmiştir. Gizli nitelikteki bilgi; mali ve mali olmayan nitelikteki ilişkilere, olaylara, kişiye ve ailesine ilişkin hususlara dair tüm bilgileri kapsamaktadır; etnik köken, eğitim, medeni hal, dini inançlar, sağlık, malvarlığı, adres, doğum tarihi ve yeri ile kişinin gündelik, mahrem, mesleki, ticari ve diğer yaşam alanlarındaki olaylara ilişkin bilgiler bu kapsamdadır. Bu tür bilgilerin, ilgili kişinin rızası olmaksızın toplanmasına, saklanmasına, kullanılmasına ve yayılmasına yalnızca kanunda öngörülen hallerde ve ulusal güvenlik, ekonomik refah veya insan hakları menfaatleri doğrultusunda izin verilebilir.

V. KİŞİSEL VERİLERİN OTOMATİK İŞLEME TABİ TUTULMASI KARŞISINDA BİREYLERİN KORUNMASI SÖZLEŞMESİ

108 no’lu Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi, 28 Ocak 1981 tarihinde imzaya sunulmak üzere kabul edilmiş olup Ukrayna bakımından 1 Ocak 2011 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşme’nin ilgili kısımları şöyledir:

Madde 2-Tanımlar

“Bu Sözleşme’nin amaçları bakımından:

(a) ‘kişisel veri’, kimliği belirli veya belirlenebilir bir kişiye (“veri sahibi”) ilişkin her türlü bilgiyi ifade eder;

...

(c) ‘otomatik işleme’, tamamen veya kısmen otomatik yollarla gerçekleştirildiği takdirde şu işlemleri kapsar: verilerin saklanması, bu veriler üzerinde mantıksal ve/veya aritmetik işlemler yapılması, verilerin değiştirilmesi, silinmesi, geri alınması veya yayılması;

...”

Madde 5 – Verilerin niteliği

“Otomatik işleme tabi tutulan kişisel veriler ...

(b) belirli ve meşru amaçlarla saklanacak ve bu amaçlarla bağdaşmayan bir şekilde kullanılmayacaktır;

(c) saklandıkları amaçlar bakımından yeterli, ilgili ve aşırı olmayacaktır ...”

Madde 8 – Veri sahibi için ek güvenceler

“Her kişinin ...

(d) bu maddenin (b) ve (c) bentlerinde anılan, teyit talebine veya duruma göre bildirim, düzeltme ya da silme taleplerine uyulmaması halinde bir başvuru yoluna sahip olması sağlanacaktır.”

HÜKMÜN GEREKÇESİ

SÖZLEŞMENİN 8. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDIASI

Başvurucu, işverenin kişisel verilerini işlemesi bağlamında ulusal mahkemelerin AİHS’nin 8. maddesine aykırı biçimde özel hayata saygı hakkını korumadığını ileri sürmüştür. Anılan madde şöyledir:

Madde 8

"1. Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

2. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu otoritesinin müdahalesi, ancak kanunda öngörülen ve demokratik bir toplumda milli güvenlik, kamu emniyeti, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli olan ve orantılı tedbirlerle sınırlı olabilir.”

1. Tarafların beyanları

Başvurucu, AİHS’nin 8. maddesi kapsamında özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucuya göre işveren, şirket içi bir denetleme sırasında başvurucuya tahsis edilen iş cep telefonuna ilişkin verileri işlemiş ve bu yolla topladığı veriler hakkında kendisini bilgilendirmeyi reddetmiştir. İş telefonu numaralarının kullanımına ilişkin düzenlemeler, telefonun iş ile ilgili olmayan haberleşmeler için de kullanılabilirliğini, özellikle yurt dışından yapılan haberleşmeler bakımından bunun

mümkün olduğunu göstermektedir. Başvurucu, kişisel verilerinin hukuka aykırı şekilde toplanması ve işlenmesine karşı korunması için ulusal makamlara başvurmuş ancak üç dereceli yargılamada mahkemeler, çalışan ile işveren arasındaki iş ilişkileri kapsamında kişisel verilerin korunmasına ilişkin güvencelerin uygulanamayacağı gerekçesiyle şikayetlerini reddetmiştir.

Hükümet, somut olayın başvuru ile işvereni arasındaki ikili bir özel uyumsuzluğa ilişkin olduğunu, bu nedenle Devletin doğrudan müdahil olmadığını, ancak AIHS'nin 8. maddesiyle korunan haklara saygının sağlanması bakımından belirli pozitif yükümlülüklerinin bulunduğunu savunmuştur. Hükümet, işyerinde haberleşmenin izlenmesine ilişkin olarak *Bărbulescu/Romanya* ([BD], no. 61496/08, §§121-22, 5 Eylül 2017) kararında sıralanan ilgili ölçütlere atıfta bulunmuştur. Buna göre, çalışanların haberleşmelerinin izlenebileceği hususunda önceden bilgilendirilmeleri, izlemenin kapsamı ve müdahalecilik düzeyi, izlemenin gerekçesi, daha az müdahaleci alternatiflerin bulunup bulunmadığı, çalışanlar bakımından sonuçları ve yeterli güvencelerin sağlanması dikkate alınması gereken unsurlardır. Hükümet, ulusal makamların bu unsurların tamamını değerlendirdiğini ileri sürmüştür. Hükümete göre P. şirketi, iş telefonlarının kullanımına ilişkin talimatlar ışığında öngörülebilir bir şekilde yalnızca teknik nitelikte bilgi toplamış olup bu yolla bilgi toplanması başvurunun özel hayata saygı hakkına müdahale teşkil etmemektedir. Hükümet ayrıca, ulusal mahkemelerin, başvurunun kişisel haberleşmeleri bakımından P. şirketinin başvurucuya ait kişisel verileri topladığını ve toplanan verilerin gizli nitelikte olmadığını tespit ettiklerini belirtmiştir. Hükümet, işverenin başvurunun haberleşmelerinin içerik kısmına erişmediğini ve erişmesinin de mümkün olmadığını vurgulamıştır.

2. AIHM Değerlendirmesi

(a) AIHS'in 8. maddesinin uygulanabilirliği

AIHM, “özel hayat” kavramının geniş ve gelişen bir kavram olduğunu, kişinin salt özel alanının ötesine geçtiğini ve belirli bir ölçüde kamusal ve mesleki ortamlardaki etkileşimlerini de kapsadığını yinelemiştir (bkz. *López Ribalda ve Diğerleri/İspanya* [BD], no. 1874/13 ve 8567/13, §§ 87-91, 17 Ekim 2019, ayrıca anılan karardaki diğer atıflar). “Özel hayat” kavramı, diğer pek çok hususun yanı sıra, belirli bir anda kişinin bulunduğu yere ilişkin bilgileri de içermektedir (bkz. kıyasen *Uzun/Almanya*, no. 35623/05, §§ 51-52, AIHM 2010 (özetler) ve *Florindo de Almeida Vasconcelos Gramaxo/Portekiz*, no. 26968/16, §§ 95-96, 13 Aralık 2022).

Somut olayda başvurunun işvereni tarafından mobil telefon operatöründen talep edilip elde edilen bilgiler, iş amacıyla bireysel olarak başvurucuya tahsis edilen cep telefonunda dolaşım hizmetlerinin kullanımına ilişkindir. 6 Mayıs 2010 tarihli talimatta belirtilen düzenlemelerden başvurunun, bu aramaların maliyetini iade etmesi koşuluyla, kendisine tahsis edilen iş telefonu numarasını yurt dışından yapılanlar da dahil olmak üzere özel aramalar için kullanmasına izin verildiği

anlaşılmaktadır. Nitekim P. şirketi, mobil telefon operatöründen bilgi edinebilmiş ve belirli amaçlarla bu bilgileri toplayıp işleyebilmiştir. Ancak bu durum, örneğin başvuruçunun belirli bir tarihte belirli bir ülkede bulunduğunu gösteren konum bilgisi gibi verilerin kişisel nitelikte olma özelliğini ortadan kaldırmamaktadır. Bu tür bilgiler ile başvuruçunun haberleşmelerinin muhataplarına ilişkin bilgiler, başvuruçunun kişisel verileri olarak nitelendirilebilir.

AİHM, somut olayda AİHS'nin 8. maddesinin uygulanabilir olduğu kanaatinde dir.

(b) AİHS'nin 8. maddesinin gereklerine uygunluk

(i) Genel ilkeler

AİHM, somut olayda başvuruçunun yakındığı tedbirin, özel bir şirket olan işvereni tarafından uygulandığını ve bu nedenle başvuruçunun AİHS kapsamındaki haklarını kullanmasına Devlet makamı tarafından yapılan bir 'müdahale' olarak incelenemeyeceğini belirtmektedir. Bununla birlikte başvuruçunu, kişisel verilerinin hukuka aykırı biçimde kullanıldığı yönündeki şikayetini incelemeyi reddetmek suretiyle ulusal mahkemelerin, özel hayata saygı hakkına etkili bir koruma sağlamadığını ileri sürmüştür.

AİHM, 8. maddenin amacının esasen bireyi kamu makamlarının keyfi müdahalelerine karşı korumak olduğunu hatırlatmaktadır. Bununla birlikte 8. madde, Devlete yalnızca bu tür müdahalelerden kaçınma yönünde negatif bir yükümlülük yüklememekte; özel hayata veya aile hayatına etkili saygının sağlanması bakımından pozitif yükümlülükler de içermektedir. Bu yükümlülükler, kişilerin birbirleriyle olan ilişkileri alanında dahi özel hayata saygının güvence altına alınmasını sağlayacak tedbirlerin alınmasını gerektirmektedir. Bu nedenle, ileri sürülen olgular Devletin, AİHS'nin 8. maddesinde güvence altına alınan haktan yararlanılmasını ilgili kişilere sağlama yükümlülüğünü yerine getirmemesinden kaynaklanmakta ise Devletin sorumluluğu gündeme gelmektedir (bkz. yukarıda anılan *López Ribalda ve Diğerleri*, § 110, ayrıca anılan karardaki diğer atıflar)

AİHS kapsamında Devletin pozitif ve negatif yükümlülükleri arasındaki sınırlar kesin biçimde çizilmeye elverişli olmamakla birlikte uygulanacak ilkeler büyük ölçüde benzer niteliktedir. Her iki bağlamda da çatışan özel ve kamusal menfaatler arasında kurulması gereken adil dengeye özellikle dikkat edilmesi gerekmektedir. Nitekim her halükarda Devletin sahip olduğu takdir marjı saklı bulunmaktadır. Takdir marjı, Avrupa denetimi ile birlikte işlemekte olup bu denetim, mevzuatı ve bu mevzuatın uygulanmasına ilişkin kararları, bağımsız mahkemelerce verilenler dahil olmak üzere kapsamaktadır. AİHM, denetim yetkisini kullanırken ulusal mahkemelerin yerine geçmemekte bunun yerine davayı bir bütün olarak değerlendirerek ulusal mahkemelerin kararlarının dayandığı AİHS hükümleriyle bağdaşmakta olup olmadığını incelemektedir (aynı yer, § 111, ayrıca anılan karardaki diğer atıflar).

AİHM, kişilerin birbirleriyle olan ilişkileri alanında AİHS'nin 8. maddesine uygunluğun sağlanması amacıyla hangi araçların seçileceği hususunun kural olarak Sözleşmeciler Devletlerin takdir marjı içinde kaldığını belirtmektedir. Özel hayata saygının sağlanmasının farklı yolları bulunmakta, Devletin yükümlülüğünün niteliği ise somut olayda gündeme gelen özel hayat unsuruna göre belirlenmektedir. Bazı durumlarda, 8. maddeden doğan pozitif yükümlülüklerin yerine getirilmesi, söz konusu hakkı koruyan bir yasal çerçevenin oluşturulmasını gerekli kılmaktadır. En ağır fiiller bakımından bu yükümlülük, ceza hukuku hükümlerinin kabul edilmesini zorunlu kılacak ölçüde ileri gidebilmektedir. Buna karşılık 8. maddeyle korunan hakları etkileyebilecek nitelikte olmakla birlikte kişiler arasındaki daha az ağır fiiller bakımından AİHM, 8. maddenin, özel bir mevzuat çıkarılıp çıkarılmamasını Devletlerin takdirine bıraktığı görüşünde bulunmaktadır; bu durumda AİHM, mevcut başvuru yollarının, tartışılan haklara yeterli koruma sağlayacak nitelikte olup olmadığını denetlemektedir (aynı yer, §§ 112-113).

AİHM, *Bărbulescu* kararında, işyerinde haberleşmenin izlenmesi bakımından dikkate alınması gereken ölçütleri belirlemiştir. Buna göre, çalışanın işverenin haberleşmeyi izlemeye yönelik tedbirler alabileceği ve bu tedbirleri uygulayacağı hususunda bilgilendirilip bilgilendirilmediği, izlemenin kapsamı ve çalışanın mahremiyetine müdahale derecesi, işverenin izlemeye haklı kılan meşru gerekçeler ortaya koyup koymadığı, daha az müdahaleci yöntem ve tedbirlerin uygulanmasının mümkün olup olmadığı, izlemenin izlemeye tabi tutulan çalışan bakımından sonuçları ve çalışana keyfiliğe karşı yeterli güvencelerin sağlanıp sağlanmadığı önem taşımaktadır. AİHM ayrıca, ulusal makamların, haberleşmesi izlenen bir çalışanın, en azından esasa ilişkin olarak, yukarıda sıralanan ölçütlere ne ölçüde uyulduğunu ve itiraz konusu tedbirlerin hukuka uygun olup olmadığını belirleme yetkisine sahip bir yargı merciine başvurabilmesini sağlaması gerektiğini belirtmektedir.

AİHM'e göre ulusal mahkemelerin görevi, çalışan hakları arasında orantılılık değerlendirmesi yapmak ve veri korumasına ilişkin hususları gereği gibi dikkate almaktır. Ulusal mevzuatın durumu veya ulusal makamların bu mevzuatı yorumlama biçimi nedeniyle, tartışılan AİHS meselesinin ele alınmaması, 8. maddenin gerekleriyle bağdaşmamaktadır (bkz. *Liebscher/Avusturya*, no. 5434/17, §§ 64-69, 6 Nisan 2021).

(ii) İlkelerin somut olaya uygulanması

Somut olayda AİHM, P. şirketinin 6 Mayıs 2010 tarihli talimatında yer alan düzenlemelerden ve mobil telefon operatörü ile yapılan ilgili sözleşmeden, P. şirketinin mobil telefon operatöründen bilgi almaya yetkili bulunduğu anlaşıldığını belirtmektedir. Bu çerçevede amaç, hangi arama ve mesajların iş haberleşmesi kapsamında kaldığının ve buna bağlı olarak bunların bedelinin şirket tarafından mı yoksa başvurucu tarafından mı karşılanması gerektiğinin belirlenmesidir. Buna karşılık işverenin 6 ve 26 Şubat 2015 tarihli talepleri,

başvurucunun belirli tarihlerde yurt dışında bulunduğu yerin ortaya çıkarılmasına elverişli verilerin toplanması ve işlenmesi amacına yönelmekte olup bu amaç, söz konusu düzenlemelerle bağlantılı değildir. Ayrıca talep edilen veriler, başvurucunun haberleştiği telefon numaralarına ve dolaşım hizmetlerinin sunulduğu ülkelere ilişkin bilgileri de içermektedir. Oysa makamlar, bu bilgilerin başvurucunun çalışma saatleri içinde işyerinde bulunup bulunmadığının tespiti bakımından gerekli olmadığını kabul etmektedir. AİHM, verilerin bu şekilde toplanması ve işlenmesinin başvurucunun özel hayatına etki ettiğini değerlendirmektedir. Bu toplama ve işlemenin *Bărbulescu* ölçütleri ışığında haklı olup olmadığının incelenmesi, öncelikle ulusal makamların görev alanında bulunmaktadır. Ne var ki ulusal yargı mercileri, P. şirketinin mobil telefon operatöründen elde ettiği bilgilerin başvurucunun kişisel verilerine ilişkin olmadığı sonucuna ulaştığından, bu hususta tam bir değerlendirme yapmamıştır.

Yukarıdaki değerlendirmeler, başvurucunun işyerinde haberleşmesinin izlenmesine ilişkin ölçütlerin karşılanıp karşılanmadığını belirleyecek yetkili bir yargı merciine erişiminin sağlanmadığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle Devlet, AİHS'nin 8. maddesi kapsamındaki pozitif yükümlülüklerini yerine getirmemektedir.

Tüm bu nedenlerle AİHS'nin 8. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varılmaktadır.

